

In de vergadering van de Tweede Kamer op 10 December jl. (*Handelingen* bladz. 255—256) had de heer VAN SASSE VAN YSSELT op het einde van zijne rede de volgende twee vragen gesteld:

- 1°. welke zijn de ambtenaren, bedoeld in art. 151?
- 2°. door welke lichamen zijn de uitgaven gedaan, bedoeld in art. 151 bis?

De Minister had echter die vragen niet stellig en duidelijk beantwoord. Gaarne zoude men daarop alsnog een stellig antwoord ontvangen.

Aldus vastgesteld den 22sten December 1925.

CROLES.
VERKOUTEREN.
ARNTZ.
WITTERT VAN HOOGLAND.
VAN LANSCHOT.

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS
over het ontwerp van wet tot het overbrengen van een
bij het Rijk in beheer en onderhoud zijnd gedeelte van
den *Amstel* in beheer en onderhoud bij de gemeente
Amsterdam. (88)

Het onderzoek van dit wetsontwerp in de afdeelingen heeft
geen aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen.

Aldus vastgesteld den 22sten December 1925.

JANSSEN.
DE WIT.
OSSENDORP.
DE JONG.
WESTERDIJK.

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS
over het ontwerp van wet tot verhooging van de
begroting van inkomsten en uitgaven van het Staats-
bedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienst-
jaar 1925. (153)

Bij het afdeelingsonderzoek van dit ontwerp van wet werd
er de aandacht op gevestigd, dat de prijzen van het drukwerk
der Algemeene Landsdrukkerij te hoog zijn. Als voorbeeld
wees men op den hoogen prijs, waartegen de *Staatsbladen*
worden beschikbaar gesteld en de hooge drukkosten bij op-
richting van naamlooze vennootschappen en vereenigingen.

Aldus vastgesteld den 19den December 1925.

CROLES.
VERKOUTEREN.
ARNTZ.
WITTERT VAN HOOGLAND.
VAN LANSCHOT.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot verlen-
ging van den termijn, genoemd in artikel 88a der
Tabakswet (*Staatsblad* 1921, n°. 712), zooals dat
artikel is gewijzigd bij het eenig artikel der wet van
30 December 1924 (*Staatsblad* n°. 588). (171)

Bij het afdeelingsonderzoek van dit wetsontwerp werden
geen bezwaren geopperd tegen de voorgestelde verlenging van
den termijn, genoemd in art. 88a der Tabakswet.

Door eenige leden werd echter, naar aanleiding van de
tusschen de Tweede Kamer en den Minister gewisselde stukken,
de vraag gesteld, waarom de Minister ten aanzien van enkele
bepalingen onderscheid maakt tusschen de eigenwerkmakers,
namelijk hen, die thuis werken (huisindustrie), en anderen,
die onder eene ontheffing krachtens art. 88a werken. Voor
eerstgenoemden — te weten de eigenwerkmakers (thuiswerkers)
—, die dus niet voldoen aan art. 23, 1ste lid, en art. 24 der
Tabakswet, zullen — zij het voorloopig alleen te Amsterdam —
centrale werkplaatsen worden ingericht, en de Minister zal
bovendien voor de daadwerkelijke fabrikanten onder hen voor-
schotten beschikbaar stellen, ten einde hen in staat te stellen
zich aan art. 23, 1ste lid, aan te passen. Wie zullen echter
— zoo werd gevraagd — met betrekking tot een te ver-
leenen voorschot als daadwerkelijk fabrikant worden beschouwd?
Moeten te dien aanzien geen vaste regelen worden gesteld?

Ook wezen de leden hier aan het woord op het feit, dat
de Minister in zijne Memorie van Antwoord aan de Tweede
Kamer heeft gezegd, dat hij niet zal voortgaan met de be-
schikbaarstelling van centrale werkplaatsen buiten Amsterdam,
zoolang niet omtrent de in genoemde stad gestichte inrichting
eenige ervaring is verkregen. Met het oog hierop wenschten
deze leden de vraag te stellen, wat dan inmiddels in andere
centra der sigarenindustrie zal geschieden ten aanzien van hen,
die niet voor eene ontheffing krachtens art. 88a in aanmerking
komen.

Voorts zouden zij het op prijs stellen van den Minister te
mogen vernemen, tot welke resultaten diens besprekingen met
de betrokken administratie van het Departement hebben geleid,
wat betreft de middelen, die zouden kunnen worden aange-
wend om ook de hier bedoelde eigenwerkmakers (thuiswerkers)
in staat te stellen zich aan de voor hen geldende bepalingen
der Tabakswet, namelijk art. 23, 1ste lid, en art. 24, aan te
passen. Zullen aan hen, zoo vroegen deze leden, voorschotten
worden verleend? Waarom echter maakt de Minister voor wat
betreft een zoodanig voorschot verschil tusschen eigenwerk-
makers (thuiswerkers), die zich aan art. 23, 1ste lid, en art. 24
der Tabakswet moeten aanpassen, en anderen, die vallen onder
de ontheffing van art. 23, 2de lid, en art. 40, waarvan thans
de verlenging wordt gevraagd? Onder de laatste categorie
zullen er volgens deze leden ongetwijfeld worden gevonden,
die met een voorschot gebaat zouden zijn en van wie mag worden
verwacht, dat zij in het algemeen evenveel, zoo niet meer,
waarborg bieden voor terugbetaling van het voorschot.

Andere leden waren van meening, dat velen van de z.g.
eigenwerkmakers (thuiswerkers) als werknemers thuisbehooren
in de eigenlijke sigarenfabrieken, en dat de bona fide fabrikanten
door de beschikbaarstelling van centrale werkplaatsen nog meer
te lijden zullen krijgen van deloyale concurrentie. Zij zouden
daarom wenschen, dat de centrale werkplaatsen alleen toe-
gankelijk zouden zijn voor hen, die op 1 Januari 1926 in het
bezit zijn van een bedrijfsvergunning, respectievelijk het
sigarenmakersbedrijf uitoefenen.

Ten slotte maakten enkele leden de opmerking, dat de
heffing van een accijns op tabak uitsluitend is voorgesteld
om der wille van de opbrengst en niet met bijbedoelingen
van socialen en (of) hygiënischen aard. Het oprichten van
centrale werkplaatsen zou volgens hen onder de sociale wet-

geving thuis behooren. Gaarne zouden zij door den Minister worden ingelicht, hoever de commissie, wier taak het is de mogelijkheid van een ander stelsel van tabaksbelasting te onderzoeken, is gevorderd met hare werkzaamheden.

Aldus vastgesteld den 22sten December 1925.

JANSSEN.
DE WIT.
OSSENDORP.
DE JONG.
WESTERDIJK.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPORTEURS over het ontwerp van wet tot
verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegroting
voor het dienstjaar 1925. (174)

Het afdelingsonderzoek van dit wetsontwerp heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen en opmerkingen.

Sommige leden waren niet overtuigd van de noodzakelijkheid van de vroedvrouwschool te Heerlen. Zij achtten die overbodig naast de andere opleidingsscholen voor vroedvrouwen en drongen aan op maatregelen om deze onnoodige en kostbare instelling te doen opheffen. Het zal immers volgens hen hoe langer hoe meer blijken, dat deze school met een specifiek karakter niet exploitabel is te maken.

Deze leden misten dan ook in de nieuwe voorstellen de zekerheid, dat thans eene exploitabele inrichting was verkregen, en vreesden, dat dra wederom hoogere bijdragen van het Rijk zullen worden gevraagd. Zij meenden, dat het na al het voorafgegaane hoog tijd was, dat de Staten-Generaal nauwkeurig door de Regeering werden ingelicht, hoe deze inrichting voor eene reeks van jaren op eene financieel gezonde leest is te schoeien. Het nu voorgestelde geeft daaromtrent, zooals zij betoogden, nog geen voldoende waarborg.

Ook andere leden hadden bezwaren tegen de voorgestelde oplossing van de moeilijkheden, waarin de vroedvrouwschool te Heerlen is geraakt. Met kleine bezuinigingen is de begane fout niet te herstellen. De school is veel te grootsch opgezet. Wordt dit wetsontwerp aangenomen, dan blijft het Rijk geheel staan voor de lasten, door een particuliere vereeniging veroorzaakt. Volgens de leden hier aan het woord ware het daarom beter deze kostbare en veel te groote gebouwen voor andere doeleinden te gebruiken en elders in het Zuiden des lands eene eenvoudige, doelmatige vroedvrouwschool te stichten. Zij betreurden het, dat de betrekkelijke motie van Mevr. DE VRIES-BRUIJS in de Tweede Kamer is verworpen. Wel konden zij zich zeer goed voorstellen, dat uit een oogpunt van volksgezondheid eene vroedvrouwschool in het Zuiden van ons land noodig is, maar dit kon voor hen geen reden zijn om mede te werken, dat de buitensporig dure inrichting te Heerlen in stand en in exploitatie wordt gehouden, aangezien op veel minder kostbare wijze in de behoefte kan worden voorzien. Het zou dezen leden dan ook zwaar vallen hunne stem aan dit wetsontwerp te geven.

Enkele leden betreurden het, dat dit wetsontwerp zoo laat aan de orde is gesteld, daar er nu geen tijd meer is voor rustige overweging en het rekening houden met verschillende wenschen ten deze. Zij verklaarden hunne stem aan het ontwerp te zullen geven, uitsluitend om daardoor te bereiken, dat de inrichting voorloopig kan blijven bestaan. Zij waren evenwel van meening, dat eene reorganisatie niet mag uitblijven. Inkrimping van de vroedvrouwschool kwam hun onvermijdelijk voor, al was het alleen omdat het aantal verpleegden veel te gering is voor eene behoorlijke opleiding. Ook werd er door deze leden op gewezen, dat, naar verluidt, de

directeur abnormaal hoog wordt gesalarieerd; zij zouden het daarom op prijs stellen van de Regeering te mogen vernemen, of dit bericht juist is, en welk salaris door den directeur inderdaad wordt genoten.

Andere leden verklaarden de begane grove fouten bij de stichting dezer vroedvrouwschool ten zeerste te betreuren. Zij waren echter van oordeel, dat de oplossing, thans door de Regeering voorgesteld, aannemelijk is en dat de Minister in het kort tijdsbestek van zijn bewind een niet onbelangrijke verbetering in den financieelen opzet van deze instelling heeft weten te verkrijgen. Gaarne wenschten zij dezen bewindsmann daarvoor hulde te brengen, ook al spraken zij de verwachting uit, dat door verder ingrijpen nog meer aanzienlijke bezuinigingen zullen kunnen worden verkregen. Het zal daarbij volgens hen noodig zijn zich nog meer los te maken van den al te grootschen opzet van inrichting en doel van het overdreven groote en luxueus ingerichte gebouwencomplex.

Deze leden achtten met behoud der inrichting voor de opleiding van vroedvrouwen, maar ook daartoe beperkt, eene minder kostbare exploitatie geenszins uitgesloten. Opheffing der school, zooals anderzijds bepleit, zouden zij ten zeerste betreuren, omdat deze instelling alleszins voorziet in eene in het Zuiden des lands bestaande behoefte aan vroedvrouwen. Ook zou bij opheffing het Rijk voor de aan de bestaande gebouwen van Rijkswege bestede gelden onverminderd blijven staan.

Dat deze school een specifiek karakter draagt, was voor deze leden veeleer eene aanbeveling er van, omdat daardoor ook rekening kan worden gehouden met de godsdienstige behoeften der bevolking, te meer waar deze school grotendeels de provinciën Limburg en Noordbrabant van vroedvrouwen kan voorzien.

Het denkbeeld om met opheffing van deze instelling in het Zuiden des lands eene Rijkskweekschool voor vroedvrouwen te stichten, ontmoette bij de leden hier aan het woord mede op dien grond bestrijding. Zij wezen er bovendien op, dat die instelling evenzeer zou te kampen hebben met de gevolgen van den nu eenmaal veel te grooten en te kostbaren bouw van het huidige complex, terwijl het stichten van eene, zij het eenvoudige, nieuwe school elders vermoedelijk nog meer offers zou vragen dan de instandhouding der bestaande school. Bij gemis van financieel voordeel zagen deze leden ook geen heil in eene Rijkskweekschool, maar gaven zij de voorkeur aan exploitatie door particulieren, zoolang die nog eenigszins mogelijk zoude zijn.

Nog werd van deze zijde betoogd, dat niet al te zeer moet worden gewezen op de groote fouten, bij den opzet dezer instelling gemaakt. Immers de plannen hadden de goedkeuring van den toenmaligen Minister en ook zijn in de medische wereld dergelijke fouten meer gemaakt, ten bewijze waarvan werd gewezen op het Leidsche ziekenhuis.

Hiertegen werd door andere leden evenwel aangevoerd, dat het Leidsche ziekenhuis eene Rijksinstelling is, terwijl men te Heerlen te doen heeft met eene particuliere inrichting. Het zijn daar particulieren geweest, die op roekelooze wijze zijn te werk gegaan, terwijl het Rijk voor de kosten is komen te staan.

Ten slotte werd nog de vraag gesteld, of wel op een voldoende aantal patiënten kan worden gerekend in verhouding tot het aantal dergenen, die in deze school wenschen te worden opgeleid tot vroedvrouw.

Aldus vastgesteld den 22sten December 1925.

JANSSEN.
DE WIT.
OSSENDORP.
DE JONG.
WESTERDIJK.